

Finansdepartementet,
postmottak @fin.dep.no

Deres ref:
09/4371

Vår ref:
gh

Arkiv:
35

Dato:
14.12.09

Høring – NOU 2009:16 Globale miljøutfordringer – norsk politikk

Det vises til NOU 2009:16 Globale miljøutfordringer – norsk politikk. Oljeindustriens landsforening (OLF) ønsker med dette å gi sitt syn på utvalgets vurderinger og konklusjoner.

Utvalget har i henhold til sitt mandat konsentrert sin drøfting rundt de tre temaene klimautfordringer, biologisk mangfold og miljøgifter. Disse temaene utgjør alle grunnleggende pilarer i en diskusjon rundt bærekraftig utvikling, men er samtidig områder hvor særnorske tilpasninger vil ha svært begrenset betydning i en global sammenheng. Dette forsterkes ved at verdsettingsspørsmål knyttet til langsiktig bærekraft, ikke minst i klimapolitikken, fortsatt vurderes ulikt i mange land. Sammen med overgripende internasjonale regelverk på alle tre områder innebærer dette at nasjonale, offentlige beslutningsprosesser knyttet til å ivareta miljø- og bærekraftshensyn blir krevende.

I forhold til miljøgifter *"mener utvalget at den nåværende nasjonale reguleringen med forbud eller utslippsgrenser i hovedsak fungerer godt."* OLF støtter dette synet, men vil i tillegg peke på de gode resultatene som er oppnådd av petroleumsindustrien med utfasing av kjemikalier prioritert i forhold til deres iboende egenskaper og miljøeffekter. Utslippene av disse kjemikalierne fra offshoreproduksjonen har blitt redusert med mer enn 99,9 prosent i løpet av få år. Effekten av disse vellykkede tiltakene er dokumentert gjennom resultatene fra en omfattende miljøovervåking. Ved nye utbygginger i dag kan effekter på havbunnen ofte ikke skilles fra påvirkningen av selve installasjonen. Heller ikke i vannsøylen er det påvist effekter av betydning på fisk eller andre ressurser i havet.

OLF har i sitt hørings svar valgt å legge hovedfokus på utfordringene i klimapolitikken.

Utslipp av klimagasser innebærer en negativ ekstern virkning som har samme skadevirkning for klimaet uavhengig av hvor utslippet finner sted. Klimaproblemet er globalt og krever en global løsning. Det internasjonale samarbeidet på dette området er i første rekke konkretisert gjennom Kyoto-protokollen og forpliktelser for de industrialiserte landene. Utslippene i land som har forpliktelser i Kyoto-avtalen utgjør imidlertid bare i underkant av 30 prosent av verdens totale utslipp, og andelen er avtakende. Den store utfordringen på klimamøtet i København blir i første rekke å få de rike landene til å påta seg tilstrekkelig ambisiøse utslippsforpliktelser, som igjen vil kunne bidra til at utviklingslandene forplikter seg til å redusere utslippene sine vesentlig sammenliknet med forventet utslippsutvikling.

Norsk klimapolitikk bygger på enigheten regjeringspartiene og tre av opposisjonspartiene kom frem til i januar 2008 under behandling av St.meld. nr 34 (2006-2007), og har således en bred politisk forankring. En kostnadseffektiv global klimapolitikk forutsetter at alle utslippskilder for klimagass stilles overfor de samme kostnader per utslippsenhet. Den samme forutsetning vil isolert sett gjelde også for Norge. Dagens bruk av virkemidler gir imidlertid svært ulike incentiver til utslippsreduksjoner avhengig av hvilken sektor utslippene stammer fra. Mens utvinningen av olje og gass på norsk sokkel er underlagt både CO₂-avgift og 100 prosent kjøp av utslippskvoter, betaler store deler av prosessindustrien samt fiske og fangst på sin side tilnærmet null for sine samlede klimagassutslipp. Denne ulike behandlingen av utslippskilder er i stor grad historisk begrunnet ut fra varierende nærings- og distriktspolitiske hensyn. Det innebærer et klart effektivitetstap i klimapolitikken, og sender samtidig ut uklare signaler om utfordringene knyttet til global oppvarming. OLF mener at både klimapolitikken, næringspolitikken og distriktspolitikken vil bli mer effektive ved å redusere antallet virkemidler som knyttes til hvert mål.

Utvalgets tilrådninger vil kunne innebære store endringer både i Norges tilnærming til klimaspørsmålet og næringspolitikken, og baseres grunnleggende på markedsbaserte tiltak og effektivitetsmåling med kvotemarkedet som bærende element. Markedet for omsettbare klimagassutslipp vil imidlertid i mange år fremover være i en oppbyggingsfase, og det vil ta tid å få på plass et globalt fungerende kvotemarked og en global karbonpris. Det er i denne perioden viktig at det ikke innføres særnorske klimatiltak som bidrar til å svekke norske bedrifters internasjonale konkurransevne med det resultat at produksjon flyttes til land med svakere eller manglende klimatiltak.

En ensidig vektlegging av markedsbaserte tiltak for å få ned klimagassutslippene vi også kunne bidra til at det vil ta for lang tid å utvikle alternative energiløsninger. Her vil offentlig finansierte FoU-tiltak måtte spille en viktig rolle. Det er samtidig viktig at samarbeidet på dette området mellom staten og private aktører i næringslivet utvikles på en slik måte at patenter og andre eierrettigheter til teknologi ikke låser mulighetene for at Norge vil kunne dele klimateknologiske fremskritt også med fattige land.

Det er Regjeringens syn at Norge skal bli et foregangsland i arbeidet for en bærekraftig utvikling og være pådriver for en ny og mer ambisiøs internasjonal klimaavtale. Høye klimaambisjoner må således ses som en årsak til at norske myndigheter har valgt å tildele en lavere andel gratiskvoter til næringslivet enn andre land som omfattes av kvotemekanismen.

I likhet med utvalget finner OLF grunn til å understreke at de reduserte men dyrere innenlandske utslipp som dette medfører, ikke påvirker de globale utslippene så lenge Norge er omfattet av et kvotetak. For bedrifter omfattet av EUs kvotesystem vil strammere nasjonale utslippskrav bidra til å flytte utslipp fra Norge til EU. Tilsvarende vil økte krav til utslippsreduksjoner i bedrifter utenfor kvotesystemet motsvares av økte utslipp internasjonalt gjennom redusert norsk kvoteimport fra CDM-markedet. Den eneste måten å sikre globale utslippsreduksjoner på vil derfor være å overoppfylle forpliktelsene ved å kansellere kvoter. Så langt har Norge valgt å ikke benytte seg av denne muligheten.

Gjennomføring av norske klimamål gjennom reelle globale utslippsreduksjoner gjør det i prinsippet nødvendig å ta hensyn til karbonlekkasje. I utgangspunktet tilsier hensynet til karbonlekkasje en lavere karbonpris på utslipp fra virksomheter som lett kan flytte til eller ekspandere i ikke-regulerte områder.

OLF har forståelse for at ulike næringer kan stå overfor ulike utfordringer knyttet til klimakostnader, og at en også her vil måtte påregne overgangsordninger. Kostnader knyttet til klimagassutslipp vil uansett bare være en av mange faktorer som inngår i en bedrifts vurdering av etablering/reetablering i et annet land. Norsk industri har i løpet av de siste årene for eksempel opplevd en gradvis konkurransemessig forverring knyttet til lønnskostnadsutviklingen sammenliknet med våre handelspartnere, uten at en større utflagging har funnet sted. Det er samtidig grunn til å tro at en gradvis mer omfattende klimaavtale, hvor flere land pålegger sitt næringsliv utslippskostnader, vil dempe tendensen til karbonlekkasje. Det er derfor viktig at overgangsløsninger som bidrar til å begrense karbonlekkasje balanseres mot et allment prinsipp at forurenseren skal betale. Utvalget tilrår etter en samlet vurdering at alle næringer bør stå overfor samme pris på utslipp, uavhengig av potensielle flyttekostnader. På kort sikt vil dette etter OLFs syn kunne være en for streng forutsetning, på noe lengre sikt en målsetting.

Med vennlig hilsen
OLF Oljeindustriens Landsforening

A handwritten signature in blue ink that reads 'Per Terje Vold'.

Per Terje Vold
Administrerende direktør